

2017-144

Archeologienota Ledegem Gootstraat 6

Programma van Maatregelen

Bert ACKE, Maarten BRACKE en Kris VANQUAETHEM

15-9-2017

1. Gemotiveerd advies

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag te Ledegem Gootstraat 6, gelegen buiten woon- of recreatiegebied waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 5000m² of meer beslaat en de aanvrager een natuurlijke persoon of privaatrechtelijke rechtspersoon is, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

Het terrein bevindt zich aan de Gootstraat nr. 6, ten oosten van de dorpskern van Sint-Eloois-Winkel (deelgemeente van Ledegem, provincie West-Vlaanderen). Het totale plangebied heeft een oppervlakte van ca. 26000m². Het westelijke deel van het plangebied dat aansluit op de Gootstraat is ingenomen door een woning, een zestal varkensstallen, een poel en verhardingen (ca. 12500m²). De varkensstallen zijn voorzien van ingegraven aalputten. Het achterste oostelijke deel, met een oppervlakte van ca. 13500m², is in gebruik als akkerland. Kadastraal gezien kan het terrein teruggevonden worden op: Ledegem, afdeling 3 (Sint-Eloois-Winkel), sectie A, perceel 1208C en 1229D.

Het uitgevoerde bureauonderzoek is volledig waarbij alle relevante bronnen teruggevonden werden en geraadpleegd. Er zijn geen historische of archeologische gegevens gekend over het plangebied. In de 18de eeuw wordt het gebied gekarteerd als landbouwgronden. Vanaf de 19de eeuw wordt een gebouw en landweg aangegeven en in de loop van de 20ste eeuw wordt het westelijke deel stelselmatig uitgebouwd met varkensstallen. De regio rond het plangebied is archeologisch nog niet goed gekend is. De schaarse informatie heeft eerder te maken met het ontbreken van systematisch onderzoek in de gemeente, en betekent niet dat de omgeving niet gefrequent werd in het verleden. In de directe omgeving van de site zijn geen sites aangeduid in de CAI. De gekende locaties zijn hoofdzakelijk laatmiddeleeuwse sites met walgracht. De laatste jaren werden er 2 proefsleuvenonderzoeken uitgevoerd in Sint-Eloois-Winkel, deze leverden beide geen resultaten op. Nochtans kent Sint-Eloois-Winkel een geschiedenis die teruggaat tot minstens de volle middeleeuwen. Het gebrek aan archeologisch onderzoek in de regio zorgt er echter voor dat er maar heel weinig info gekend is hoe het landgebruik en bewoning rondom de dorpskern is geëvolueerd in het verleden. Site(s) uit de metaaltijden, Romeinse periode en/of middeleeuwen zijn, gezien de landschappelijke ligging en bodemgesteldheid, zeker niet uit te sluiten. Er hebben geen gekende diepgaande verstoringen plaatsgevonden op de site. Er zijn geen aanwijzingen voor begraven horizonten op het plangebied, waardoor er geen specifieke verwachting is voor een goed bewaarde steentijdsite.

Er kan vanuit gegaan worden dat het archeologisch bodemarchief bedreigd wordt door de geplande werken en dit in het oostelijke deel van het plangebied met een oppervlakte van ca. 13500m². In deze zone wordt de aanleg van vijf tanken, een nieuwe loods, verhardingen en twee lagunes ingepland. De werken hebben een aanzienlijke invloed op het bodemarchief en bijgevolg het archeologisch erfgoed. Om deze redenen dient verder archeologisch vooronderzoek te gebeuren.

Dit onderzoek kan pas gebeuren nadat de gewassen geteeld zijn.

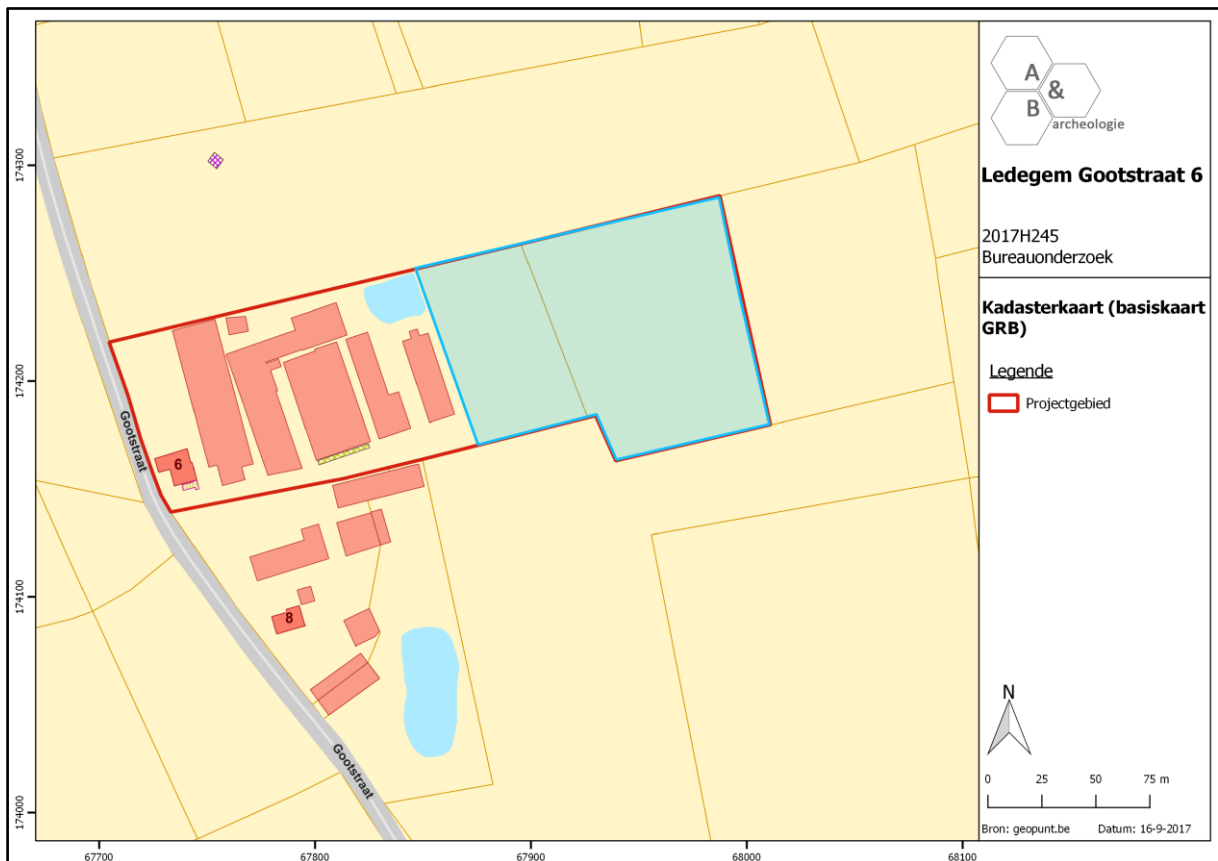
2. Administratieve gegevens en afbakening

Locatiegegevens: West-Vlaanderen, Ledegem (Sint-Eloois-Winkel), Gootstraat 6

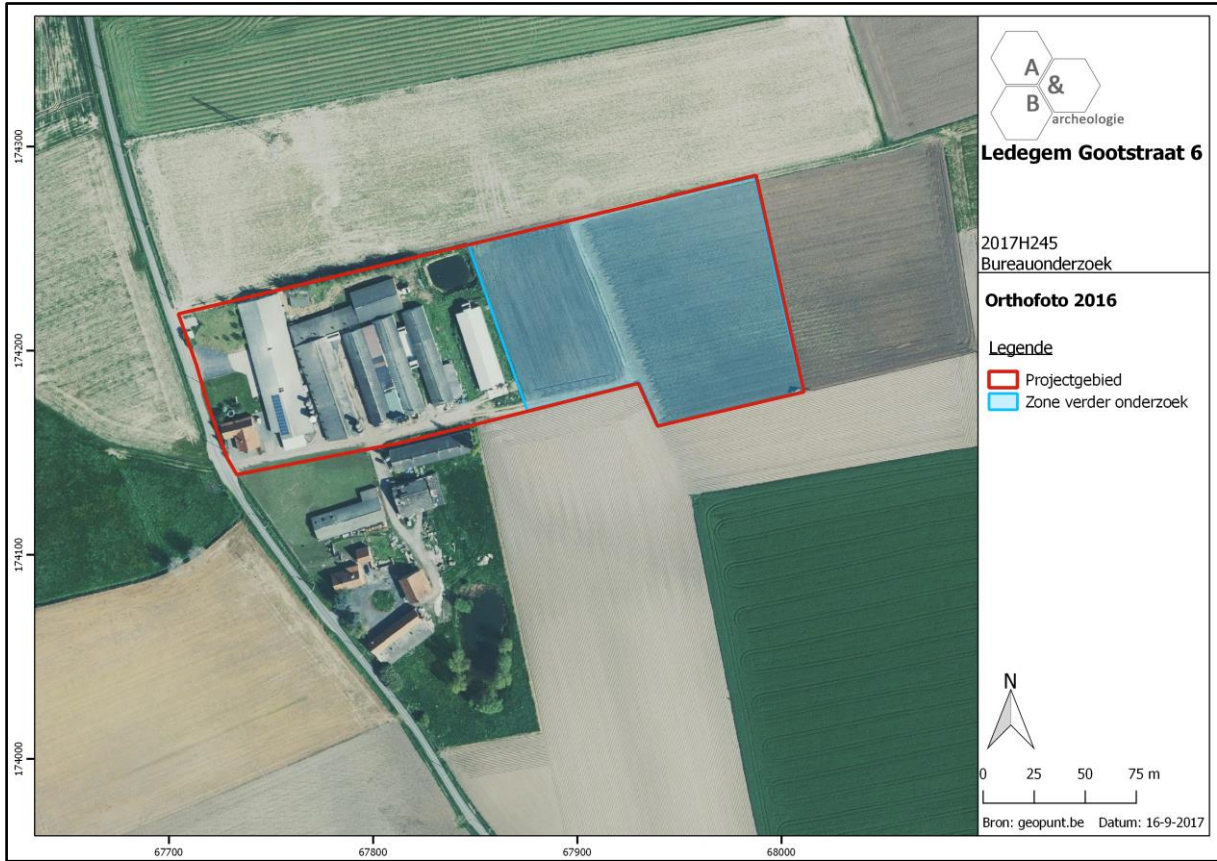
Lambertcoördinaten onderzoeksgebied: X: 67713 en Y: 174184; X: 67982 en Y: 174235

Kadastergegevens: Ledegem, afdeling 3 (Sint-Eloois-Winkel), sectie A, perceel 1208C en 1229D.

De totale site heeft een oppervlakte van ongeveer 26000m². Op basis van de impact van de werkzaamheden dient over het oostelijk deel van het terrein, ca. 13500m², verder vooronderzoek te gebeuren door middel van proefsleuven. De onderzoeksmethode wordt hiernavolgend verder gedetailleerd besproken.

Figuur 1 Afbakening van de zone voor verder onderzoek in blauw geprojecteerd op het huidige kadaster (bron: geopunt.be).

Figuur 2 Afbakening van de zone voor verder onderzoek in blauw geprojecteerd op de orthofoto 2016 (bron: geopunt.be).

3. Vraagstelling

Het doel van de onderzoeken is het achterhalen of er op het terrein één of meerdere archeologische sites aanwezig zijn en te bepalen welke maatregelen dienen te worden genomen voorafgaand aan de verdere ontwikkeling van het projectgebied. Daarnaast kan ook de verstoringsgraad in kaart gebracht worden. Hieronder worden enkele specifieke, niet limitatieve, onderzoeksvragen weergegeven.

- Vraagstellingen voor een proefsleuvenonderzoek:
  - Zijn er archeologische sporen aanwezig? Welke spoorcategorieën komen voor?
  - Wat is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?
  - Kan het onderzoek meer informatie geven omtrent de ontwikkeling van het dorp Heestert?
  - Zijn er aanwijzingen voor een site binnen de grenzen van het plangebied of ligt het gebied meer in de periferie?
  - Zijn begravingen aanwezig? Zo ja, in één of meerdere niveaus?
  - Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren en behoren ze tot één of meerdere periodes?
  - Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten of aanwijzingen voor andere functionele eigenschappen?
  - Wat is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?
  - Kan een archeologische site uitgesloten worden?
  - Wat is de graad van verstoring binnen het plangebied?
  - Kunnen nog resten van de landweg archeologisch waargenomen worden?

4. Plan van aanpak (onderzoeksstrategie, -methode en –technieken)

Uit het verslag van resultaten kwam naar voor dat verder vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven de meest aangewezen methode is om het plangebied te onderzoeken.

De afbakening van het onderzoeksgebied komt overeen met het oostelijke deel van het plangebied zoals te zien op figuur 1 en 2. De voorziene onderzoeksmethode moet niet uitgevoerd worden indien de geplande werken alsnog niet zullen plaatsvinden.

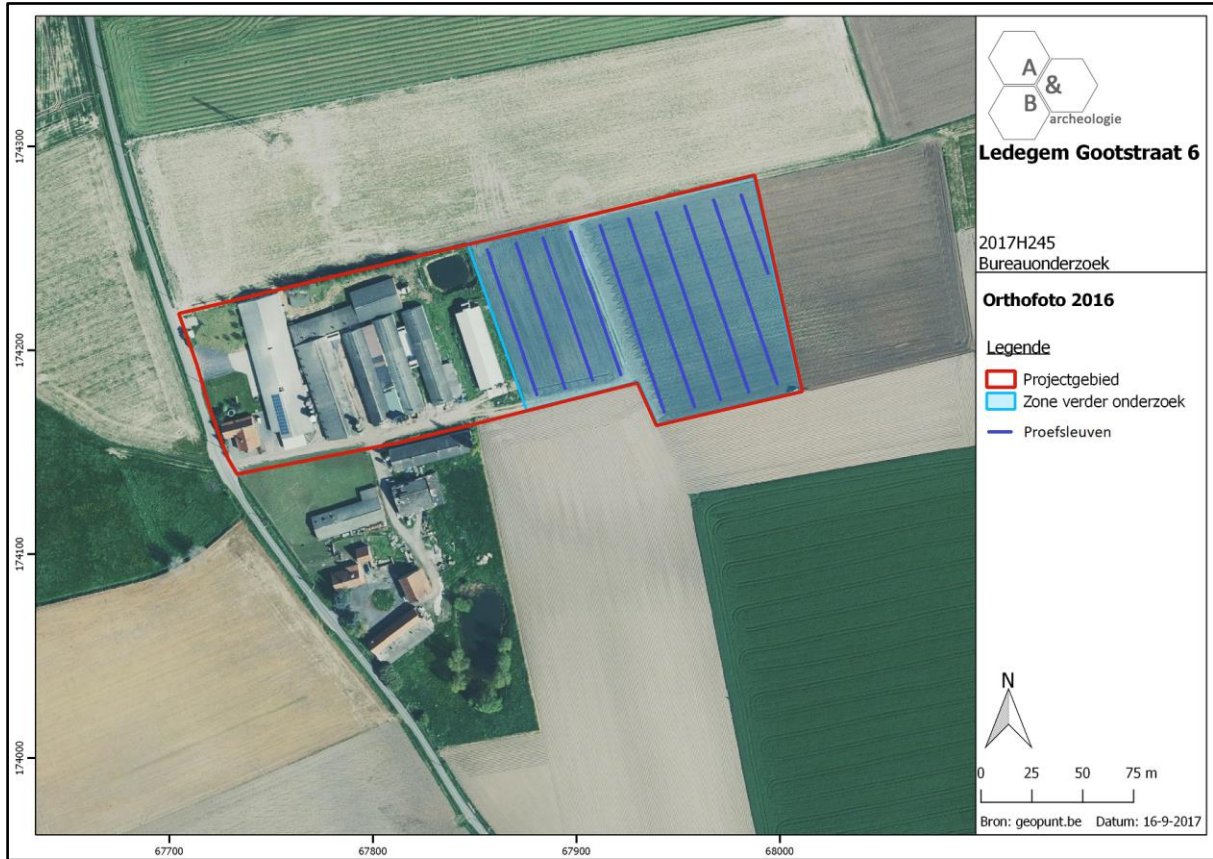
- Proefsleuvenonderzoek

Teneinde na te gaan of er archeologisch relevante grondsporen aanwezig zijn binnen het onderzoeksgebied, dient gebruik gemaakt van de inplanting van parallelle ononderbroken proefsleuven in het onderzoeksgebied. Bij de inplanting bedraagt de afstand tussen de proefsleuven minimum 12m en maximum 15m (van middenpunt tot middenpunt). Voor de uitgraving wordt gebruik gemaakt van een niet-getande graafbak. De sleuven zijn 1,80 tot 2m breed en NW-ZO georiënteerd. In dit geval zullen 10 NW-ZO georiënteerde sleuven aangelegd worden. Daarnaast worden extra volg-, dwarsleuven of kijkvensters aangelegd om beter inzicht te krijgen in de aard van de aangetroffen archeologische sporen. Deze worden vrij gekozen door de uitvoerende erkende archeoloog tijdens het veldonderzoek.

Er wordt 10%, oftewel ca. 1350m², van de afgebakende onderzoekbare oppervlakte opengelegd door middel van sleuven en 2,5%, oftewel ca. 337m², door middel van volg-, dwarsleuven of kijkvensters. In totaal wordt zo 12,5% oftewel 1687m² onderzocht. Op die manier is er een maximale info voor een minimale kost.

De grond wordt gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Het dichten gebeurt op zo'n manier dat de originele bodemopbouw opnieuw bekomen wordt en dat de draagkracht van de bodem minstens gelijk is aan de draagkracht voorafgaand de start van het veldwerk. Indien nodig worden kwetsbare sporen (bv. urnengraven) afgedekt met waterdoorlatende doek.

Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage van de hierboven beschreven methodes dienen te voldoen aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk. Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling gefundeerd kan beantwoord worden.

Figuur 3 Projectie van de 10 parallelle sleuven op het de orthofoto van 2016 (bron: geopunt.be).

5. Gewenste competenties

- Het team voor het proefsleuvenonderzoek moet bestaan uit minstens 1 archeoloog met minstens 100 werkdagen ervaring met onderzoek op zandleemgronden in landelijke sites
- Het team voor het proefsleuvenonderzoek moet bestaan uit minstens 2 archeologen met minstens 40 werkdagen veldervaring met proefsleuvenonderzoek in zandleemgronden in landelijke sites.

6. Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk

Er zijn geen voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk.